

Кірик Тамара Вікторівна кандидат педагогічних наук, доцент ПВНЗ «Київський медичний університет», м. Київ, <https://orcid.org/0009-0009-5284-687X>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКОРИСТАННЯ ТАБЛИЦЬ У ЗАСВОЄННІ ЛАТИНСЬКОЇ ГРАМАТИКИ

Анотація. У статті проаналізовано інноваційні методики викладання латинської мови у медичних закладах вищої освіти з акцентом на використання таблиць як ефективного дидактичного засобу. Обґрунтовано педагогічну доцільність табличного методу для систематизації та засвоєння фонетичного й граматичного матеріалу латинської мови. Показано, що використання структурованих таблиць сприяє формуванню граматичної та професійно орієнтованої термінологічної компетентностей студентів-медиків, підвищує мотивацію до навчання та оптимізує навчальний час. Узагальнено практичний досвід застосування таблиць під час вивчення фонетики, наголосу, іменника та прикметника латинської мови. У статті розглядається проблема підвищення ефективності викладання латинської мови у медичних закладах вищої освіти в умовах компетентнісної парадигми освіти. Латинська мова є фундаментальною складовою професійної підготовки майбутніх лікарів, оскільки забезпечує засвоєння медичної термінології, формує лінгвістичне мислення та сприяє точності професійної комунікації. Водночас складність латинської граматики, обмежена кількість аудиторних годин і різний рівень підготовки студентів зумовлюють необхідність пошуку інноваційних методик навчання. Особлива увага приділяється використанню граматичних таблиць як дидактичного інструменту систематизації та візуалізації навчального матеріалу.

Обґрунтовується доцільність застосування таблиць під час вивчення відмінювання іменників, прикметників, займенників, а також дієслівних форм, що найчастіше використовуються у клінічній та анатомічній термінології. Показано, що таблиці сприяють зниженню когнітивного навантаження, активізують аналітичне мислення студентів і підвищують рівень усвідомленого засвоєння граматичних структур. У статті проаналізовано сучасні наукові підходи до викладання латинської мови у немовних закладах вищої освіти, узагальнено педагогічний досвід використання таблиць у навчальному процесі та визначено їх роль у формуванні 723 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online професійної мовної компетентності майбутніх медичних працівників. Результати дослідження підтверджують ефективність табличного методу як складової інноваційних методик навчання латинської мови. Ключові слова: латинська мова, медична освіта, інноваційні методики навчання, табличний метод, граматичні таблиці, граматики,

професійна компетентність. Kiryk Tamara Viktorivna PhD in Pedagogy, Associate Professor Private Higher Educational Institution “Kyiv Medical University”, Kyiv, [https://orcid.org/ 0009-0009-5284-687X](https://orcid.org/0009-0009-5284-687X) INNOVATIVE METHODS OF TEACHING LATIN IN MEDICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: THE USE OF TABLES IN MASTERING LATIN GRAMMAR Abstract. The article analyzes innovative methods of teaching Latin in medical higher education institutions with a focus on the use of tables as an effective didactic tool. The pedagogical relevance of the tabular method for structuring and mastering phonetic and grammatical material of the Latin language is substantiated. It is demonstrated that the use of structured tables contributes to the formation of grammatical and professionally oriented terminological competence of medical students, increases learning motivation, and optimizes classroom time. The practical experience of applying tables in the study of phonetics, stress patterns, nouns, and adjectives of the Latin language is summarized. The article addresses the problem of improving the effectiveness of teaching Latin in medical higher education institutions within the framework of a competency based educational paradigm. Latin is a fundamental component of professional training for future physicians, as it ensures the mastery of medical terminology, develops linguistic thinking, and contributes to accuracy in professional communication. However, the complexity of Latin grammar, limited classroom hours, and students’ diverse educational backgrounds necessitate the search for innovative teaching methods. Special attention is paid to the use of grammatical tables as a didactic tool for systematizing and visualizing educational material. The feasibility of using tables when studying the declension of nouns, adjectives, pronouns, as well as verb forms most frequently used in clinical and anatomical terminology is substantiated. It is demonstrated that tables help reduce cognitive load, stimulate analytical thinking, and increase the level of conscious mastery of grammatical structures. The article analyzes contemporary scientific approaches to teaching Latin in non-linguistic higher education institutions, summarizes pedagogical experience in applying tables in the educational process, and determines their role in forming the professional linguistic competence of future medical professionals. The research 724 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online findings confirm the effectiveness of the tabular method as an integral component of innovative Latin teaching methodologies. Keywords: Latin language, medical education, innovative teaching methods, tabular method, grammar, grammatical tables, professional competence. Постановка проблеми. Сучасна система вищої медичної освіти функціонує в умовах реформування та інтеграції у європейський освітній простір, що зумовлює підвищені вимоги до якості професійної підготовки майбутніх лікарів. Однією з важливих складових цієї підготовки є вивчення латинської мови, яка слугує основою для засвоєння анатомічної, клінічної та фармацевтичної термінології. Володіння латинською мовою забезпечує точність фахового мовлення, правильне розуміння міжнародних медичних термінів і сприяє формуванню професійної компетентності здобувачів освіти.

Разом із тим викладання латинської мови у медичних закладах вищої освіти супроводжується низкою проблем, серед яких складність граматичної системи мови, обмежена кількість аудиторних годин, відсутність у студентів ґрунтовної лінгвістичної підготовки та зниження навчальної мотивації. У зв'язку з цим актуалізується потреба впровадження інноваційних методик навчання, спрямованих на оптимізацію засвоєння граматичного матеріалу та підвищення ефективності освітнього процесу. Одним із таких методичних інструментів є використання граматичних таблиць, які дозволяють структурувати навчальний матеріал і забезпечити його наочність. Латинська мова є фундаментальною складовою професійної підготовки майбутніх лікарів і фармацевтів, оскільки саме вона становить основу медичної та фармацевтичної термінології. В умовах модернізації вищої медичної освіти та впровадження компетентнісного підходу актуалізується проблема пошуку ефективних і водночас доступних методів навчання латинської мови. Складність фонетичної та граматичної системи латини, обмежений обсяг аудиторних годин і різномірівна підготовка студентів зумовлюють необхідність використання інноваційних дидактичних засобів, серед яких особливе місце посідають таблиці як засіб наочності та систематизації навчального матеріалу. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання методики викладання латинської мови у немовних закладах вищої освіти висвітлено у працях українських і зарубіжних дослідників, які наголошують на необхідності поєднання традиційних та інноваційних педагогічних технологій. Науковці підкреслюють важливість візуалізації граматичного матеріалу та його логічної структуризації для підвищення ефективності навчального процесу. Попри наявність методичних напрацювань, проблема цілеспрямованого використання таблиць як системного методу навчання латинської граматики у медичних ЗВО залишається недостатньо дослідженою, що зумовлює актуальність цієї статті. 725 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online Проблеми викладання латинської мови у немовних закладах вищої освіти неодноразово ставали предметом наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених. У працях Ворони І. І. [5], (питання використання ІКТ та ресурсів у викладанні латинської мови в медичних університетах), Апоненко І. М. [1,2], (компетентнісний підхід, активні методи навчання латинської мови та медичної термінології), Бондар Н.В. [4] (інноваційні методики викладання латини) розглянуто методичні аспекти формування термінологічної компетентності студентів-медиків. Дослідники наголошують на необхідності поєднання традиційних і інноваційних підходів до навчання латинської мови з урахуванням професійної спрямованості. Шляхам формування позитивної мотивації вивчення латинської мови в майбутніх лікарів і підвищення ефективності навчальної діяльності в медичному ЗВО присвячено роботи Л. Гурай [6], Н. Дерев'янченко [7]. Питання використання наочних та візуальних засобів навчання у вищій школі висвітлено у працях Дьома Н.С. [8], методичні аспекти викладання латинської мови та термінології аналізуються у роботах Ключник Р.М., Ратомської Л.В. [9].

Педагогічні підходи до навчання латини у вищій школі розглядають Павлишин Г.А., Бігуняк Т.В., Саварин Т.В. [10]. Методика викладання класичних мов у професійній освіті, лінгводидактичні аспекти навчання латинської мови детально розглядаються у наукових дослідженнях Світличної Є.І. [11]. Беляєва О.М. [3] досліджує професійно орієнтоване навчання латинської мови у медичних закладах вищої освіти, формування термінологічної компетентності студентів-медиків де підкреслюється роль наочних та візуальних засобів у зниженні когнітивного навантаження та активізації пізнавальної діяльності студентів. Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що проблема системного використання таблиць саме у процесі засвоєння латинської граматики у медичних закладах вищої освіти залишається недостатньо дослідженою, що зумовлює актуальність даної статті. Важливим напрямом сучасних педагогічних досліджень є аналіз дидактичних засобів, що забезпечують ефективне засвоєння мовного матеріалу в умовах обмеженого навчального часу. У цьому контексті особливої уваги набувають структурно-візуальні засоби навчання, зокрема таблиці, схеми та опорні конспекти, які дозволяють поєднати аналітичне й наочно-образне мислення студентів. У працях сучасних дослідників підкреслюється, що табличне подання граматичного матеріалу сприяє формуванню системного уявлення про мовні явища, активізує процеси узагальнення та класифікації, а також полегшує перенесення знань у практичну площину. Разом із тим більшість наукових розвідок зосереджена на загальних питаннях викладання латинської мови, тоді як специфіка застосування таблиць у медичних закладах вищої освіти потребує подальшого теоретичного осмислення та практичного узагальнення.

726 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online Мета статті - обґрунтувати ефективність використання граматичних таблиць як інноваційної методики викладання латинської мови у медичних закладах вищої освіти, запропонувати методи підвищення зацікавленості успішності у вивченні латинської мови. Виклад основного матеріалу дослідження. Таблиці як структурно візуальний дидактичний інструмент у навчанні латини виконують не лише функцію наочності, а й функцію когнітивної організації матеріалу: вони переводять лінгвістичні правила у формат компактних «опорних моделей», що полегшує кодування, утримання і відтворення інформації у пам'яті студентів. У контексті медичної освіти це має особливе значення, оскільки термінотворення (анатомічне, клінічне, фармацевтичне) спирається на граматичну коректність, а помилки у формі терміна знижують точність професійної комунікації. Латинська мова у медичній освіті виконує не лише інформативну, а й системоутворювальну функцію, оскільки забезпечує логічне осмислення термінів і понять. Засвоєння латинської граматики є необхідною умовою правильного вживання термінологічних одиниць, проте саме граматичний компонент традиційно викликає найбільші труднощі у студентів. Використання таблиць у процесі навчання латинської мови дозволяє подати складний граматичний матеріал у структурованому та візуально доступному

вигляді. Таблиці застосовуються під час вивчення відмінювання іменників п'яти відмін, узгодження прикметників з іменниками, утворення ступенів порівняння, а також при засвоєнні найбільш уживаних дієслівних форм. Такий підхід сприяє формуванню у студентів системного бачення граматичних закономірностей. Практичний досвід викладання латинської мови у ПВНЗ «Київський медичний університет» свідчить, що систематичне використання таблиць під час занять підвищує рівень засвоєння матеріалу та сприяє розвитку аналітичного мислення. Студенти отримують можливість швидко орієнтуватися у граматичних формах, співвідносити їх з конкретними термінами та застосовувати у професійно орієнтованих завданнях. Крім того, таблиці ефективно поєднуються з іншими інноваційними методиками, зокрема проблемно-орієнтованим навчанням, інтерактивними вправами та самостійною роботою студентів. Їх використання сприяє індивідуалізації навчання та підвищенню мотивації здобувачів освіти до вивчення латинської мови.

Наведені нижче таблиці репрезентують авторський структурно-візуальний комплекс, спрямований на поетапне формування фонетичної, орфоепічної та морфологічної компетентностей як підґрунтя професійно-термінологічної грамотності студентів медичних спеціальностей. На початковому етапі навчання латинської мови доцільним є використання таблиць латинського алфавіту, відповідності букв і звуків, дифтонгів та диграфів (табл. №1). Такі таблиці дозволяють студентам швидко засвоїти правила читання та правильної вимови латинських слів і медичних термінів. 727 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online 728 Таблиця №1

ФОНЕТИКА. №з/п Буква Звук Особливості друкована писана назва 1. A a A a а 2. B b B b бе б 3. C c C c це ц к перед латинськими буквами: е, і, у, ае, ое перед латинськими буквами: а, о, у, приголосними 4. D d D d де д 5. E e E e е 6. F f F f еф ф 7. G g G g га г 8. H h H h га г 9. I i I i й і на початку слова, складу перед голосною, між голосними в інших випадках 10. J j J j йот й 11. K k K k ка к 12. L l L l ель ль завжди м'який 13. M m M m ем м 14. N n N n ен н 15. O o O o о 16. P p P p пе п 17. Q q Q q ку кв після букви q завжди пишеться буква u, яка не вимовляється 18. R r R r ер р 19. S s S s ес з с між голосними, т, н в інших випадках 20. T t T t те т 21. U u U u у 22. V v V v ве в 23. X x X x ікс кз кс між голосними в інших випадках 24. Y y Y y іпселон і 25. Z z Z z зет з ц у словах грецького походження у словах іншомовного походження Дифтонги (Диграфи) – два голосних, приголосних, які вимовляються як один звук №

Буквосполучення Звуки № Буквосполучення Звуки 1. -ae е 1. -ph ф 2. -oe е 2. -th т 3. -au ав 3. -rh р 4. -eu ев 4. -ch х Її дидактична функція полягає у формуванні базових орфоепічних навичок, необхідних для точного читання термінів. У таблиці акумульовано правила, що найчастіше породжують помилки (C перед е, і, у, ае, ое; I/J на межі складу; X як [ks]/[kz] тощо). На практиці таблиця використовується як алгоритм швидкої перевірки: студент співвідносить написання терміна з відповідною позиційною нормою, що зменшує кількість орфоепічних та орфографічних відхилень у професійно орієнтованих

завданнях. Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online Використання фонетичних таблиць сприяє зменшенню кількості орфо епічних помилок та формує навички коректного використання латинської термінології у професійному мовленні. Засвоєння правил наголосу за допомогою таблиць. Особливе значення для правильного використання медичних термінів має засвоєння правил латинського наголосу. Таблиця №2. Правила наголосу в латинській мові. Табличне подання правил наголосу (табл.2) забезпечує системне розуміння залежності наголосу від довготи передостаннього складу та полегшує практичне застосування цього правила. Таблиця №2 НАГОЛОС наголос в латинській мові залежить від довготи або короткості другого складу з кінця слова! **ДОВГИЙ СКЛАД КОРОТКИЙ СКЛАД** 1. 2. 3. 4. Довгі суфікси: Дифтонги: 1. Диграфи: 2. 3. 4. Короткі суфікси: -ae -oe -au -eu Два і більш приголосних поряд, крім буквосполучень: bl-br; dl-dr; cl-cr; gl-gr; pl-pr Перед буквами: x, z Перед буквою -ur -in -at -ut -os -ar -al NB! -ph -th -rh -ch Два і більш голосних поряд 1. Ніколи наголос не припадає на перший склад з кінця слова! 2. Ніколи наголос не припадає далі третього складу з кінця слова! h -ol -ul -il -id -ic 3. Якщо другий склад з кінця слова короткий, то наголос припадає на попередній (третій) склад з кінця слова! 4. Якщо другий склад з кінця слова довгий, то наголос припадає на нього! Ця таблиця виконує роль правила-детектора: вона забезпечує системне розуміння акцентуації через критерії довготи/короткості складу. Практична цінність полягає у тому, що правильний наголос підвищує точність усного відтворення термінів і сприяє стандартизації професійного мовлення студентів у межах академічного середовища та клінічної комунікації. Таблиці у вивченні іменника. Вивчення іменника як базової частини латинської мови супроводжується значним обсягом граматичної інформації. Таблиця граматичних категорій іменника (табл. №3) дозволяє студентам чітко усвідомити взаємозв'язок між родом, числом, відмінком та відміною. 729 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online 730 Таблиця №3 Nomen Substantivum. Іменник. Граматичні категорії іменника. Genus. Рід. Numerus. Число. Casus. Відмінки. Declinatio. Відміни 1. Masculinum (m) Чоловічий рід -us, -er 2. Femininum (f) Жіночий рід -a 3. Neutrum (n) Середній рід -um, -on 1.Singularis (sing.) Однина 2.Pluralis (pl.) Множина 1.Nominativus (Nom.) Називний Хто? Що? 2.Genitivus (Gen.) Родовий Кого? Чого? 3.Dativus (Dat.) Давальний Кому? Чому? 4.Accusativus (Acc.) Знахідний Кого? Що? 5.Ablativus (Abl.) Орудний, Місцевий Ким? Чим? На кому? На чому? 6.Vocativus Кличний Відміна іменника визначається за закінченням Родового відмінку однини Genetivus singularis - Родовий відмінок однини. Nominativus singularis – Називний відмінок однини Таблиця орієнтована на формування категоріального мислення: студент бачить систему як єдину модель, а не набір розрізнених правил. Для медичної термінології ключовим є зв'язок Genetivus singularis із визначенням відміни та основи слова, що безпосередньо впливає на коректність перекладу терміно логічних словосполучень і побудову латинських

форм у рецептурних конструкціях. Особливо ефективними є таблиці типів відмінювання іменників третьої відміни (табл. №4), які сприяють формуванню навичок правильного визначення різних типів відмінювання. Таблиця №4 Типи відмінювання іменників 3 відміни. Приголосний тип Голосний тип Мішаний тип Нерівноскладові іменники, з основою на один приголосний. Іменники середнього роду на -e, -al, -ar 1. Рівноскладові іменники на -is; -es 2. Нерівноскладові іменники з основою на два і більш приголосних. Casus. Sing. Pl. Sing. Pl. Sing. Pl. f m n f m n Nom. різні -es (m, f, n); -a (n) -e; an -ia -is різні різні -es -es -a Gen. -is -um -is -ium -is -is -is -ium -ium -ium Dat. -i -ibus -i -ibus -i -i -i -ibus -ibus -ibus Acc. -em (m, f); =N(n) -es (m, f); -a (n) -e; an -ia -em -em =N -es -es -a Abl. -e -ibus -i -ibus -e -e -e -ibus -ibus -ibus I відміна V відміна -ae f -ei -a -es II відміна IV відміна -i m, n -us -us, -um, -on -us, -u III відміна m, f, n -is різні Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online Саме III відміна є найбільш “ризикованою” щодо помилок, тому в таблиці подається матеріал як диференційована система (приголосний/голосний/мішаний тип) і дає студенту інструмент для визначення основи й правильних флексій. Таблиця використовується не лише для запам’ятовування, а як засіб аналітичного розбору терміна: визначення типу → основи → відмінкових форм → узгодження в словосполученні. Застосування таблиць під час вивчення іменника дозволяє не лише систематизувати знання про відміни та відмінки, а й сформувати стійкі навички розпізнавання граматичних форм медичних термінів. Особливо важливим є акцент на зв’язку між формою родового відмінка однини та визначенням відміни іменника, що має ключове значення для правильного перекладу термінологічних словосполучень. Табличне подання матеріалу сприяє зменшенню кількості типових помилок, пов’язаних із неправильним визначенням роду іменника або основи слова, а також полегшує засвоєння винятків, характерних для латинської мови. Таблиці у вивченні прикметника. Під час вивчення прикметника доцільно використовувати узагальнюючу таблицю груп прикметників і ступені порівняння (табл. №5). Таблиця №5 Nomen Adjectivum. Прикметник I група – 1,2 відміна II група – 3 відміна Звичайний ступінь. Gradus positivus. Підгрупи Рід (Genus) Закінчення Рід (Genus) I II Masculinum (m) -us, -er Masculinum (m) III 3 закінчення 2 закінчення 1 закінчення -er Femininum (f) -is -a Femininum (f) -is Neutrum (n) -um, -on Neutrum (n) -e -r, -s, -x Ступені порівняння прикметників. -e Вищий ступінь. Gradus comparativus. Найвищий ступінь. Gradus superlativus. Рід (Genus) Закінчення Рід (Genus) Суфікс Masculinum (m) -ior Masculinum (m) -issim Закінчення Femininum (f) -us -ior Femininum (f) -issim Neutrum (n) -a -ius Neutrum (n) -issim -um Таблиця забезпечує логічне засвоєння узгодження прикметника з іменником у термінах та полегшує розпізнавання морфологічних ознак. Для студентів-медиків це критично у випадках, коли прикметниковий компонент уточнює анатомічну структуру або клінічну ознаку, а відхилення у формі знижує семантичну точність терміна. Також велику допомогу здобувачам освіти дає використання таблиць під час засвоєння дуже складної

теми «Verbum. Дієслово». Вивчення дієслова як базової частини мови латини супроводжується значним обсягом граматичної інформації. Таблиця граматичних категорій дієслова дозволяє студентам чітко усвідомити основні форми дієслова, наказовий спосіб, теперішній час дійсного та умовного способів активного та пасивного станів, розвинути навички їх застосування у професійної діяльності - у рецептурних виразах, перекладах текстів, висловів та афоризмів, що допомагає формувати професійні навички майбутніх лікарів: деонтологічні та загально освітні цінності. Особливе значення у професійній підготовці студентів-медиків має засвоєння дієслівних форм, що використовуються у рецептах, рекомендаціях, афоризмах та деонтологічних висловах. Табличне узагальнення основних форм дієслова, граматичних категорій забезпечує цілісне сприйняття дієслівної системи латинської мови та полегшує практичне застосування знань у процесі професійної комунікації. Використання таблиць під час опрацювання наказового способу та форм пасивного стану сприяє формуванню мовної точності та професійної відповідальності, що є важливими складовими фахової культури майбутнього лікаря. Табличний метод навчання латинської мови має значний педагогічний потенціал у контексті формування професійної мовної компетентності студентів медичних спеціальностей. Завдяки чіткій структурі та логічній організації інформації таблиці сприяють усвідомленню взаємозв'язків між граматичною формою та семантикою терміна, що є особливо важливим для майбутніх лікарів. Методичний механізм ефективності. Ефективність табличного методу визначається трьома механізмами: Редукція когнітивного навантаження (компактне подання й мінімізація «пошуку» правила в тексті); Підсилення операцій узагальнення й класифікації (переведення правил у структури типу «ознака → правило → приклад»); Трансфер у професійні завдання (швидке застосування правил у терміно логічному аналізі, перекладі, рецептурних формулюваннях). У процесі роботи з таблицями студенти не лише запам'ятовують окремі мовні форми, а й навчаються аналізувати граматичні закономірності, порівнювати мовні явища та застосовувати отримані знання у професійно орієнтованих завданнях. Це сприяє розвитку аналітичного мислення, мовної інтуїції та здатності до самостійного опрацювання спеціальної літератури. Особливо ефективним є використання таблиць у поєднанні з перекладними вправами, аналізом термінів клінічного та анатомо-гістологічного напрямку, а також із виконанням тестових і ситуаційних завдань, що моделюють професійну діяльність майбутнього лікаря. Окремо слід зазначити роль стимулювання навчальної активності та академічної доброчесності під час опанування латини. З огляду на обмежений аудиторний час і високу щільність матеріалу доцільним є введення стимулюючих механізмів, що підтримують регулярність роботи студентів і переводять навчання у формат керованої траєкторії прогресу. Стимулювання розглядається не як «заохочення за результат», а як педагогічний інструмент підтримки зусиль і розвитку саморегуляції навчання. У межах табличного методу

стимулювання може реалізовуватися через: - мікро-рейтингові завдання (короткі щотижневі перевірки на основі таблиць: 5–7 термінів на читання/наголос/відмінювання/узгодження); - формувальне оцінювання (коментар до типових помилок за моделлю «де в таблиці правило → як застосувати → приклад корекції»); - індивідуальні “карти прогресу” (фіксація опанованих таблиць/тем і типів помилок; це підвищує усвідомленість і зменшує тривожність); - професійно релевантні кейси (терміни з анатомії/клініки/фармації як матеріал для таблиць: студент бачить прикладну цінність латини); - академічна доброчесність як елемент стимулювання: короткі самостійні завдання на швидке застосування таблиці мінімізують ризик механічного копіювання й підтримують індивідуальний результат. Такий контур стимулювання узгоджується з компетентнісною парадигмою: оцінюється не лише «знання правила», а й уміння виконати дію (розпізнати форму, обґрунтувати вибір флексії, коректно узгодити компоненти терміна). У підсумку зростає навчальна мотивація, а засвоєння граматики стає для студента не «бар'єром», а керованим процесом із прогнозованим результатом.

Висновки. Табличний метод у викладанні латинської мови студентам медичних спеціальностей є результативним інструментом інноваційної методики, оскільки забезпечує структурування та візуалізацію граматичних закономірностей, оптимізує навчальний час і створює умови для свідомого засвоєння матеріалу. Системне застосування таблиць (фонетика, наголос, морфологія іменника та прикметника, елементи дієслівної системи) сприяє редукції когнітивного навантаження, підвищенню точності мовних дій та зменшенню типових помилок, пов'язаних із визначенням відміни, основи слова, роду та узгодженням компонентів терміна. Встановлено, що робота з таблицями формує граматичну та професійно термінологічну компетентності: студент не лише відтворює правило, а й застосовує його в аналізі медичних термінів (анатомічних, клінічних, фармацевтичних), що підвищує якість професійно орієнтованих завдань і точність фахового мовлення. Таблиці виконують функцію опорних когнітивних моделей, які активізують аналітичне мислення (порівняння, класифікація, узагальнення) і забезпечують перенос знань у практичні ситуації: переклад термінів, складання словосполучень, використання рецептурних конструкцій та деонтологічних висловів. Поєднання табличного методу з формувальним оцінюванням і стимулюючими механізмами (мікро-завдання, карти прогресу, професійні кейси) підвищує навчальну мотивацію та підтримує регулярність самостійної роботи, що є критично важливим за умов обмеженої кількості аудиторних годин. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні таблиць не лише як засобу наочності, а як системного дидактичного інструменту управління когнітивним навантаженням і формування професійно орієнтованих граматичних дій у студентів-медиків. Практична значущість визначається можливістю використання запропонованого табличного комплексу під час розроблення навчально-методичних матеріалів, електронних курсів та модульних контрольних завдань,

електронних курсів і посібників з латинської мови для здобувачів освіти - майбутніх медичних працівників. Отримані результати свідчать про доцільність системного впровадження табличного методу у викладання латинської мови в медичних закладах вищої освіти. Таблиці виступають не лише засобом наочності, а й ефективним інструментом формування професійно орієнтованих компетентностей. Перспективним є створення цифрових інтерактивних таблиць (із вбудованими прикладами термінів, самоперевіркою, адаптивними підказками), а також проведення емпіричного аналізу впливу табличного методу на показники успішності: швидкість виконання граматичних операцій, частоту типових помилок, рівень термінологічної грамотності та мотиваційну динаміку здобувачів освіти.

Література:

1. Апоненко І.М. Реалізація компетентнісного підходу при викладанні латинської фармацевтичної термінології іноземним студентам. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society*. Vol. 3. Warsaw: R.S. Global Sp. z O.O. P. 22–26.
2. Aponenko I.M., Loshchynova I.S. Introduction of competency-based approach and active teaching methods in teaching the Latin language and medical terminology. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 74. Т.1. С. 302–306.
3. Беляєва О.М., Сологор І.М. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології: навч. посіб. — К.: Медицина, 2021. — 256 с.
4. Бондар Н.В. Методи інтерактивного навчання латинської мови у медичних ВНЗ. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 400–403.
5. Ворона І.І. Використання інтернет-ресурсів для вивчення латинської мови в медичних університетах. *Information Technologies and Learning Tools*. 2019. Т. 74. № 6. С. 138.
6. Гурай Л.П. Роль мотивації при навчанні латинської мови. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK EwiRg43Q9dKLAxXyEBAIHZCoMbYQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Frepository.pdmu.edu.ua%2Fbitstreams%2Fbf822f1f-c256-4c51-80d7>
7. Дерев'янченко Н. Шляхи формування позитивної мотивації вивчення латинської мови у майбутніх лікарів. URL: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=734 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2\(60\) 2026 ISSN 2786-4952 Online web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiRg43Q9dKLAxXyEBAIHZCoMbYQFnoECDoQAQ&url=https%3A%2F%2Frepo.knmu.edu.ua%2Fitems%2F7b345294-](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=734 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiRg43Q9dKLAxXyEBAIHZCoMbYQFnoECDoQAQ&url=https%3A%2F%2Frepo.knmu.edu.ua%2Fitems%2F7b345294-)

5b82-4776-a8d9-91a4ca591d4

0&usg=AOvVaw3ObPGIEWMBNPmA1u93x8KM&opi=89978449

8. Дьома Н.С. Формування позитивної мотивації студентів-юристів до вивчення латинської мови. Інноваційна педагогіка. 2018. Вип. 3. С. 116–118.

9. Ключник Р.М., Ратомська Л.В. Особливості викладання латинської мови майбутнім філологам. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія. Педагогічні науки». 2022. № 1 (23). С. 158–164. DOI: 10.32342/2522-4115-2022-1-23-19.9.

10. Павлишин Г.А., Бігуняк Т.В., Саварин Т.В. Кейс-метод навчання у медичній освіті. Медична освіта. 2015. № 3. С. 67–69.11.

11. Світлична Є.І. Дисципліна «латинська мова» – основа формування професійної термінологічної грамотності студентів фармацевтичного профілю. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/8604/1>.

References:

1. Aponenko, I.M. Realizatsiia kompetentnisnoho pidkhodu pry vykladanni latynskoi farmatsevychnoi terminolohii inozemnym studentam [Implementation of a competency-based approach in teaching Latin pharmaceutical terminology to foreign students]. Social and Economic Aspects of Education in Modern Society, 3. Warsaw: R.S. Global Sp. z O.O., 22–26 [in Ukrainian].

2. Aponenko, I.M., Loshchynova I.S. (2024). Introduction of competency-based approach and active teaching methods in teaching the Latin language and medical terminology. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues in the humanities, 74, 1, 302–306 [in English].

3. Bieliaieva, O. M., & Solohor, I. M. (2021). Latin language with fundamentals of prescription writing and clinical terminology: a textbook. Kyiv: Medytsyna. 256. [in Ukrainian].

4. Bondar, N.V. (2016). Metody interaktyvnoho navchannia latynskoi movy u medychnykh VNZ. [Methods of interactive teaching of Latin language in medical universities]. Molodyi vchenyi – Young scientist, 12 (39), 400–403 [in Ukrainian].

5. Vorona I.I. (2019). Vykorystannia internet-resursiv dlia vyvchennia latynskoi movy v medychnykh universytetakh [Using Internet resources for studying Latin at medical universities]. Information Technologies and Learning Tools, 74 (6), 138 [in Ukrainian].

6. Hurai, L.P. Rol motyvatsii pry navchanni latynskoi movy [The role of motivation in learning Latin language]. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiRg43Q9dKLAXyEBAIHZCoMbYQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2F>

Frepository.pdmu.edu.ua%2Fbitstreams%2Fbf822f1f-c 256 - 4c51-80d7 [in Ukrainian].

7. Derevianchenko, N. Shliakhy formuvanniapozytyvnoi motyvatsii vyvchennia latynskoi movy maibutnikh likariv [Ways to form positive motivation to study Latin in future doctors].

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiRg43Q9dKLAxXyEBAlHZCoMbYQFnoECDoQAQ&url=https%3A%2F%2Frepo.knmu.edu.ua%2Fitems%2F7b345294-5b82-4776-a8d991a4ca591d40&usg=AOvVaw3ObPGIEWMBNPmA1u93x8KM&opi=89978449> [in Ukrainian].

8. Doma, N.S. (2018). Formuvannia pozytyvnoi motyvatsii studentiv-yurystiv do vyvchennia latynskoi movy [Formation of positive motivation of law students to study Latin]. Innovatsiina pedahohika –Innovative pedagogy, 3, 116–118 [in Ukrainian].

9. Kliuchnyk, R.M., & Ratomska, L.V. (2022). Osoblyvosti vykladannia latynskoi movy maibut-nim filoloham [Characteristic of teaching Latin to future philologists]. Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky – Bulletin of the Alfred Nobel University. Series «Pedagogy and Psychology». Pedagogical Sciences, 1 (23), 158–164. DOI: 10.32342/2522-4115-2022-1-23-19.9 [in Ukrainian]. 735 Журнал «Перспективи та інновації науки» № 2(60) 2026 ISSN 2786-4952 Online

10. Pavlyshyn, H.A., Bihuniak, T.V., & Savaryn, T.V. Keis-metod navchannia u medychniiosviti [Case study method in medical education]. Medychna osvita – Medical education, 3, 67–69 [in Ukrainian].

11. Svitlychna, Ye.I. Dystsyplina «latynskamova» – osnova formuvannia profesiinoi terminolo-hichnoi hramotnosti studentiv farmatsevtichnohoprofiliu [The discipline «Latin language» – the basis for the professional terminological literacy formation of pharmaceutical students]. Retrieved from <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/8604/1/> [in Ukrainian]. Дата першого надходження статті до видання: 03.02.2026 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.02.2026